

28.10.2011

Dnro 687/4/10

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

YLEISEN EDUNVALVOJAN YHTEYDENPITO VELKOJIIN JA VELVOLLISUUS TEHDÄ PÄÄMIEHENSÄ MUUTTOILMOITUS

1 KANTELU

Kantelija pyysi kirjeessään 19.2.2010 eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan Vantaan oikeusaputoimiston johtavan yleisen edunvalvojan sekä Helsingin oikeusaputoimiston ja oikeusministeriön menettelyä vuokrasuhteesta aiheutuneita taloudellisia vahinkoja koskevassa asiassa.

---

3 RATKAISU

3.1 Taustatietoja

Kantelijana olevan yhtiön omistamassa asunnossa oli ollut vuokralaisena A. Asunnossa oli asunut myös hänen puolisonsa B, jonka edunvalvojana toimii Vantaan oikeusaputoimiston johtava yleinen edunvalvoja. Vuokrasopimus oli ollut A:n nimissä, mutta vuokran oli jo pitempään maksanut B:n nimissä tämän edunvalvoja. Kantelun mukaan myös kaikki muu vuokrasuhteeseen liittynyt yhteydenpito oli hoidettu yksinomaan B:n edunvalvojan kanssa, kun taas A ei ollut osallistunut vuokrasopimukseen liittyneiden asioiden hoitoon millään tavalla. Vuokranantaja ei myöskään ollut koko vuokrasuhteen aikana saanut A:han minkäänlaista yhteyttä.

Kesäkuusta 2009 lukien yleinen edunvalvoja ei ollut enää maksanut vuokraa, ja vuokrasuhde oli sittemmin purettu käräjäoikeuden päätöksellä.

Yhtiölle oli kantelun mukaan aiheutunut saamatta jääneinä vuokrina, oikeudenkäynti- ja häätökuluina sekä remonttikuluina yhteensä 16 001,73 euron suuruinen vahinko.

3.2 Yhteydenottoihin vastaaminen

Kantelussa on ensinnäkin arvosteltu yleistä edunvalvojaa siitä, että tämä ei ollut vastannut kantelijan yhteydenottoihin. Kantelun mukaan koska kaikki vuokrasuhteeseen liittynyt yhteydenpito ja asioiden hoito oli aina tapahtunut B:n edunvalvojan kautta, yhtiö oli lähettänyt vuokranmaksun keskeydyttyä edunvalvojan tiedoksi kaksi muistutuskirjettä 14.7.2009 ja 24.8.2009, joihin edunvalvoja ei kuitenkaan ollut reagoinut millään tavalla. Yhteyttä edunvalvojaan ei ollut saatu myöskään puhelimitse, eikä ylei-

nen edunvalvoja ollut vastannut edes sähköpostiin. Lopulta yleinen edunvalvoja oli kuitenkin tavoitettu puhelimitse.

Muistutuskirjeisiin vastaaminen

Kantelun liitteenä olevista 14.7.2009 ja 24.8.2009 päivätyistä muistutuskirjeistä ilmenee, että ne on osoitettu varsinaisesti A:lle, ja tiedoksi-kohtaan on merkitty "Vantaan yleiset edunvalvojat". Sen sijaan kantelusta tai sen liiteaineistosta ei tarkkaan ottaen ilmene, oliko kyseiset kirjeet osoitettu nimenomaan johtavalle yleiselle edunvalvojalle.

Johtava yleinen edunvalvoja puolestaan ei selvityksessään ole erikseen ottanut kantaa siihen, olivatko kyseiset muistutuskirjeet ylipäättään tulleet hänen tietoonsa ottaen huomioon myös sen, että A, jolle kirjeet oli ensi sijassa osoitettu, ei edes ollut edunvalvontatoimiston asiakas. Yleisellä tasolla johtava yleinen edunvalvoja on kuitenkin todennut, että yleisille edunvalvojille tulee valtava määrä maksettavia laskuja ja maksukehotuksia. Hänelle ei kertomansa mukaan ole koskaan tullut edes mieleen, että maksukehotuksiin tulisi erikseen vastata. Johtavalla yleisellä edunvalvojalla on kertomansa mukaan runsaasti päämiehiä, joilla on paljon sellaisia velkoja ja laskuja, joita ei makseta. Tämä toteamus on käsitykseni mukaan ymmärrettävä ensi sijassa niin, että kyse on päämiehistä, joiden laskujen maksamiseen ei ole taloudellisia edellytyksiä.

Minulla ei ole perusteita katsoa johtavan yleisen edunvalvojan menetelleen lainvastaisesti tai jättäneen täyttämättä velvollisuutensa, kun hän ei ollut nimenomaan erikseen kirjallisesti tai muutenkaan vastannut päämiehensä puolisolle osoitettuun ja edunvalvontatoimistolle tiedoksi tarkoitettuun maksukehotukseen. Mielestäni maksukehotuksen ei voida katsoa sisältäneen sellaista yksilöityä kysymystä tai tiedustelua, joka olisi päämiehen edun näkökulmasta velvoittanut edunvalvojaa erikseen vastaamaan siihen.

Sähköposteihin vastaaminen

Kantelun liitteistä ilmenee, että yhtiö oli lähettänyt johtavalle yleiselle edunvalvojalle sähköpostin 9.9.2009. Liitteissä on myös johtavan yleisen edunvalvojan 9.9.2009 ja 18.11.2009 lähettämät vastaukset. Kantelussa ei ole lähemmin yksilöity, mihin sähköpostiin johtava yleinen edunvalvoja ei ollut vastannut. Toisaalta kantelun liitteinä on kaksi hänen lähettämäänsä vastausta. Käytettävissäni olleen aineiston perusteella en voi ottaa asiaan enemmälti kantaa.

Puheluihin ja soittopyyntöihin vastaaminen

Näiltäkään osin kantelussa ei ole lähemmin yksilöity, milloin johtavaa yleistä edunvalvojaa oli tarkkaan ottaen yritetty tavoittaa puhelimitse tai milloin hänelle oli jätetty soittopyyntöjä. Johtava yleinen edunvalvoja on puolestaan tältä osin todennut, että hän pyrkii vastaamaan soittopyyntöihin kohtuullisessa ajassa. Johtavan yleisen edunvalvojan mielestä kohtuullinen vastausaika soittopyyntöihin on kaksi vuorokautta, joskaan hän ei kertomansa mukaan työkiireiden vuoksi aina kykene täyttämään tätä tavoitetta. Tämä on kuitenkin asia, jota edunvalvontatoimisto pyrkii toiminnassaan parantamaan. Johtava yleinen edunvalvoja ei kertomansa mukaan muista, että hän olisi kesällä tai syksyllä 2009 jättänyt vastaamatta kantelijan soittopyyntöihin; toisaalta hän ei kuitenkaan pidä sitä poissuljettuna, koska kesäloman jälkeen työt ovat aina kasaantuneet niin, että pientä viivettä yhteydenotoissa saattaa esiintyä.

Johtava yleinen edunvalvoja on sinänsä omaksunut käytännön vastata soittopyyntöihin. Käytettävissäni olleen aineiston perusteella en kuitenkaan voi enemmälti ottaa kantaa siihen, oliko johonkin yksittäiseen soittopyyntöön lopulta jäänyt kokonaan vastaamatta vai onko kyse ollut vain vastaamisen viivästymisestä.

Edellä todetun perusteella kantelu ei yhteydenottoihin vastaamisen osalta johda toimenpiteisiin.

3.3

Vuokranmaksukäytännön muuttumisesta ilmoittaminen

Kantelussa arvosteltiin johtavaa yleistä edunvalvojaa myös siitä, että tämä ei ollut ennalta ilmoittanut vuokranantajalle vuokranmaksun lopettamisesta, vaikka vuokran oli vuokrasuhteen alusta lukien maksanut päämiehen nimissä hänen edunvalvojansa siitakin huolimatta, että vuokrasopimus oli ollut päämiehen puolison nimissä. Kantelun mukaan vuokranantajalla oli ollut täysi oikeus luottaa siihen, että kun viranomainen oli ottanut vuokrasuhteen velvoitteiden hoitamisen vastuulleen, se hoitaa asiat kunniallisesti loppuun saakka.

Johtava yleinen edunvalvoja on selvityksessään todennut muun muassa, että koska A ja päämies B ovat aviopuolisoita, heidän taloudellisilla asioillaan on jonkin verran kytköksiä. Johtava yleinen edunvalvoja on myös kertonut tehneensä edunvalvojana vuokranmaksusta suullisen sopimuksen A:n kanssa. Tämä käytäntö, vaikka se olikin jatkunut jo jonkin aikaa, ei johtavan yleisen edunvalvojan mukaan ole muodostanut minkäänlaista sopimussuhdetta hänen päämiehensä ja kantelijan välille eikä varsinkaan edunvalvojan ja kantelijan välille. Johtavan yleisen edunvalvojan mukaan kantelija on koko ajan tiennyt, että yleinen edunvalvoja on ainoastaan B:n edunvalvoja ja kantelijalla on ollut vuokrasopimus ainoastaan A:n kanssa.

Vuokranmaksua koskeneen sopimuksen syntymiseen liittyneiden olosuhteiden muututtua johtava yleinen edunvalvoja oli ilmoittanut kirjeitse päämiehensä puolisolalle, että vuokranmaksua ei enää jatketa entiseen tapaan. Toisaalta hän oli ilmoittanut, että tietyin edellytyksin olisi saattanut olla mahdollista ainakin osittain jatkaa aiempaa käytäntöä. Koska johtava yleinen edunvalvoja ei ollut A:n edunvalvoja, hän ei käsityksensä mukaan ollut voinut tehdä juurikaan muuta. Johtava yleinen edunvalvoja ei kertomansa mukaan ollut varsinaisesti päättänyt keskeyttää vuokranmaksua, vaan jatko olisi riippunut A:n yhteydenoton sisällöstä. A ei kuitenkaan ollut ottanut johtavaan yleiseen edunvalvojaan yhteyttä eikä ollut myöskään itse maksanut vuokria.

Väitetyn vahingon osalta johtava yleinen edunvalvoja on todennut, että kantelijalle aiheutuneella vahingolla ei ole minkäänlaista syy-seuraus-suhdetta väitettyyn laiminlyöntiin. Vuokranantaja ei oikeuskäytännön mukaan saa vuokralaista häädetyksi ennen kuin vähintään kahden kuukauden vuokrat ovat maksamatta. Prosessi ei olisi ollut juurikaan sen nopeampi, vaikka edunvalvoja olisi informoinut kantelijaa jokaisesta toimestaan. Informointi ei myöskään olisi auttanut siihen, että A olisi tyhjentänyt asunnon, remontoanut sen ja etsinyt kadottamansa avaimet.

Totean ensinnäkin, että kyse on nyt lähtökohtaisesti yksityisoikeudellisesta sopimussuhteesta siitakin huolimatta, että yleinen edunvalvoja on liittynyt asiaan vuokran aiemman maksamisen ja sittemmin maksamattomuuden muodossa. Oikeusasiamiehen tehtävä ei ole ratkaista tämänkaltaisia yksityisoikeudellisia erimielisyyksiä eikä vahingonkorvusoikeudellisia vaatimuksia. Sen sijaan voin arvioida asiaa siitä näkökulmasta, onko yleinen edunvalvoja menetellyt asiassa virkamiehenä laillisesti ja täyttänyt velvollisuutensa.

Lähtökohtaisesti edunvalvojan tulee holhustoimilain mukaan ottaa kaikissa toimissaan huomioon päämiehensä etu. Yleisen edunvalvojan menettelyn päämiehen edun mukaisuuden on Vantaan maistraatti jo arvioinut 1.2.2010 antamassaan vastauksessa, joka oli kantelun liitteenä. Vastauksessa maistraatti on todennut, että sen jälkeen, kun A oli muuttanut B:n väliseen sopimukseen, jota ei ollut enää 1.6.2009 jälkeen sovellettu. Maistraatilla ei ollut edunvalvoja valvovan viranomaisen ominaisuudessa ollut huomautettavaa tähän päämiehen taloudellisten asioiden hoitoa koskeneeseen päätökseen eikä myöskään sen toimeenpanoa koskeneeseen menettelytapaan. Toimet eivät maistraatin mukaan ole olleet vastoin päämiehen etua eivät holhustoimilain säännöksiä. Mahdollisesti kolmannelle osapuolelle aiheutuneeseen vahinkoon maistraatti ei ole katsonut voivansa ottaa kantaa. Sen sijaan kantelijalle oli annettu ohjaus kääntyä käräjäoikeuden puoleen.

Pidän sinänsä ymmärrettävänä, jos vuokranantajalle oli esillä olevissa olosuhteissa syntynyt sellainen käsitys vuokranmaksun jatkuvuudesta, että vuokrista edelleenkin huolehtii yleinen edunvalvoja. Vuokranantaja ei toisaalta nyt kuitenkaan ole mielestäni voinut olettaa, että vuokranmaksusta huolehtisi olosuhteista riippumatta jatkossakin automaattisesti varsinaisen vuokralaisen puoliso eli käytännössä tämän edunvalvoja.

Eri asia on kuitenkin, olisiko yleisen edunvalvojan tullut ilmoittaa vuokranantajalle, että aiempaan käytäntöön on tulossa muutos. Vaikka kysymykseen voidaan mielestäni sinänsä perustellusti vastata laissa sinänsä sääntelemättömän hyvän edunvalvontatavan näkökulmasta myös myöntävästi, minulla ei toisaalta kuitenkaan ole oikeudellisia perusteita katsoa johtavan yleisen edunvalvojan menetelleen asiassa lainvastaisesti tai jättäneen täyttämättä velvollisuuksiaan tavalla, joka voisi johtaa toimenpiteisiin.

3.4

Muuttoilmoituksen tekeminen

Kantelija katsoi yleisen edunvalvojan laiminlyöneen velvollisuutensa myös päämiehensä muuttoilmoituksen osalta.

Johtava yleinen edunvalvoja on puolestaan selvityksessään tältä osin todennut muun muassa, että päämiehen muuton aikoihin edunvalvojana oli toiminut Vantaan kaupungin II yleinen edunvalvoja. Edelleen hän on todennut, että muuttoilmoitus on osa muuttoprosessia ja muuton yhteydessä yleensä aina sovitaan, kuka tekee muuttoilmoituksen. Välillä sen tekee edunvalvoja, välillä hoitolaitos tai päämies itse. Edunvalvontatoimistossa ei ole ollut tapana valvoa, että muuttoilmoitus tulee todellisuudessa tehdyksi. Taloudellisia asioita varten annettu edunvalvontamääräys ei anna oikeutta päättää päämiehen puolesta tämän asuinpaikasta. Näin ollen on epäselvää, onko edunvalvojalla velvollisuutta valvoa muuttoilmoituksen tekoa muuton yhteydessä.

Edelleen johtava yleinen edunvalvoja on todennut, että toimiston tiedostoissa ei ole merkintää siitä, kenen olisi vuonna 2006 pitänyt tehdä B:n muuttoilmoitus. Vaikka lähdetäisiin siitä, että edunvalvojalta olisi ollut velvollisuus valvoa, että muuttoilmoitus olisi tullut tehdyksi, se ei yksin oikeuta kolmatta hakemaan korvausta edunvalvojalta. Mikäli muuttoilmoituksen laiminlyönti aiheuttaisi sen, että päämies joutuisi korvausvelvolliseksi kantelijaan nähden, päämiehellä olisi mahdollisuus hakea vahingonkorvausta edunvalvojalta ja Vantaan kaupungilta tai oikeusministeriöltä. Sen sijaan kolmannelle tällaista oikeutta ei ole.

Oikeudellisen arvioinnin lähtökohdat

Kotikuntalaki

Kotikuntalain 7 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kulluttua muuttopäivästä ilmoitettava siitä maistraatille. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä.

Kotikuntalain 8 §:n 1 momentissa säädetään rakennuksen omistajan tai tämän edustajan ilmoitusvelvollisuudesta. Saman pykälän 2 momentin mukaan myös viranomaisilla on ilmoitusvelvollisuus. Sanotun lainkohdan mukaan valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten. Saman pykälän 3 momentissa säädetään vielä huoneiston omistajan ja haltijan ilmoitusvelvollisuudesta.

Edellä todettu tiedonsaantikanava on säännöksen perusteluiden (HE 103/1993 vp) mukaan tarkoitettu muuttajan ilmoitusvelvollisuuteen nähden toissijaiseksi. Edelleen tämä ilmoitusvelvollisuus koskee selkeästi myös niitä tilanteita, joissa väestötietojärjestelmään merkittyjen henkilöiden asumistietojen oikeellisuutta on tarpeen tarkistaa laajemminkin kuin vain tietyn yksittäisen henkilön osalta. Ilmoitusvelvollisuus on kuitenkin rajattu koskemaan vain niitä ilmoitusvelvollisen hallussa olevia tietoja, jotka ovat tarpeellisia henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymisessä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemisessä tai väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamisessa (HE 67/2004 vp).

Edelleen kotikuntalain 9 §:n 2 momentin mukaan jos rekisteritoimisto on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttamista koskevan tiedon taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Säännöksen perusteluiden (HE 104/1993 vp) mukaan säännöksessä tarkoitettuja tapauksia ovat esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntitilanteet tai tilanteet, jotka johtuvat yhteistyöhaluttomuudesta. Säännöksen sanamuodolla on pyritty korostamaan sitä, että kotikuntamerkintä tulee ensisijaisesti tehdä henkilön oman ilmoituksen perusteella.

Holhoustoimilaki

Edunvalvojan kelpoisuudesta edustaa päämiestään tämän taloudellisissa ja henkilöä koskevissa asioissa säädetään holhoustoimilaissa. Lain 29 §:n 1 momentin mukaan edunvalvojalla on kelpoisuus edustaa päämiestään tämän omaisuutta ja taloudellisia asioita koskevissa oikeustoimissa, jollei tuomioistuin ole tehtävää antaessaan toisin määrännyt tai jollei toisin ole säädetty. Jos tuomioistuin on niin määrännyt, edunvalvojalla on oikeus edustaa päämiestään myös sellaisessa tämän henkilöä koskevassa asiassa, jonka merkitystä päämies ei kykene ymmärtämään. Edunvalvojan oikeudesta käyttää päämiehensä puhevaltaa tuomioistuimessa ja muun viranomaisen luona säädetään 4 momentin mukaan erikseen.

Holhoustoimilakia koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan taloudellisten asioiden käsite on ymmärrettävä laajasti (HE 146/1998 vp, s. 29 ja 42). Oikeuskirjallisuudessa tämän on katsottu osoittavan, että taloudellisena asiana voidaan pitää sellaistaakin, joka koskee keskeisimminkin päämiehen henkilöä mutta vaatii rahaa siinä määrin, että siitä tulee taloudellisesti merkittävä. Tällainen saattaa olla esimerkiksi päätös päämiehen muuttamisesta vanhusten palveluasuntoon. Päätös sisältää keskeisenä elementtinään vanhuksen asuinpaikan muuttamisen, mikä on vanhuksen henkilöä koske-

va asia, ja päätösvalta määräytyy sitä koskevien normien mukaisesti. Palveluasunnon saaminen taas edellyttää myös varallisuus oikeudellisia oikeustoimia, kuten asunnon vuokraamista tai sen hankintaan oikeuttavien osakkeiden ostamista. Nämä oikeustoimet kuuluvat holhoustoimilain 29 §:n 1 momentin mukaan edunvalvojan kelpoisuuden piiriin (Markku Helin: Edunvalvojan päätösvalan rajoista, LM 6–7/2001, s. 1074–1075).

Edelleen holhoustoimilain 42 §:n mukaan täysi-ikäiselle määrätyn edunvalvojan tulee huolehtia siitä, että päämiehelle järjestetään sellainen hoito, huolenpito ja kuntoutus, jota on päämiehen huollon tarpeen ja olojen kannalta sekä päämiehen toivomukset huomioon ottaen pidettävä asianmukaisena.

Kyseisen säännöksen perusteluissa todetaan, että vaikka edunvalvojan tehtävät ovat pääsääntöisesti taloudellisia, ei ole tarkoituksenmukaista rajata päämiehen henkilöä koskevia asioita kokonaisuudessaan pois edunvalvojan tehtävien piiristä. Edunvalvojalla on edellä lausuttu huolenpito velvollisuus silloinkin, kun häntä ei ole nimenomaisesti määrätty edustamaan päämiestä tämän henkilöä koskevassa asiassa. Näissä tapauksissa, joissa edunvalvojalla ei ole määräykseen perustuvaa kelpoisuutta edustaa päämiestä asiassa, hänen on hankittava toimenpiteelle päämiehen suostumus tai, jos se on tarpeen päämiehen etujen suojaamiseksi, tuomioistuimen päätös siitä, että edunvalvoja edustaa päämiestä myös sellaisessa tämän henkilöä koskevassa asiassa, jonka merkitystä päämies ei kykene ymmärtämään (HE 146/1998 vp, s. 51).

Holhoustoimilain 43 §:n 1 momentissa puolestaan säädetään, että ennen kuin edunvalvoja tekee päätöksen tehtäviinsä kuuluvissa asioissa, hänen on tiedusteltava päämiehensä mielipidettä, jos asiaa on tämän kannalta pidettävä tärkeänä ja kuuleminen voi tapahtua ilman huomattavaa hankaluutta. Kuuleminen ei 2 momentin mukaan kuitenkaan ole tarpeen, jos päämies ei kykene ymmärtämään asian merkitystä.

Hallintolaki

Hallintolain näkökulmasta totean, että muuttoilmoituksen tekemistä voidaan laajassa mielessä pitää hallintoasian vireillepanona, koska kyseisellä ilmoituksella henkilö tosiasiallisesti saattaa väestörekisteriviranomaisessa vireille väestötietojen muuttamista koskevan asian (ks. myös apulaisoikeusasiamies Maija Sakslinin päätös 30.4.2010 dnro 3438/4/08). Tällöin sovellettavaksi tulevat myös hallintolain säännökset. Lain 15 §:n 1 momentin mukaan täysivaltaiselle määrätty edunvalvoja käyttää päämiehensä ohella itsenäisesti puhevaltaa asioissa, jotka kuuluvat hänen tehtäviinsä. Jos edunvalvoja ja hänen päämiehensä ovat puhevaltaa käyttäessään eri mieltä, päämiehen kanta on ratkaiseva, jos hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen.

Arviointia

Esillä olevaan kysymykseen liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia. Ensinnäkin on mielestäni tulkinnanvaraista, onko muuttoilmoituksen tekemisessä kyse päämiehen taloutta vai henkilöä koskevasta asiasta. Jos kyse on taloutta koskevasta asiasta, vain taloudellisia asioita varten määrätyn edunvalvojan kelpoisuus ei aseta esteitä muuttoilmoituksen tekemiselle. Tilanne on lähtökohtaisesti kuitenkin toinen, jos katsotaan, että kyse onkin henkilöä koskevasta asiasta. Tällöinkin kuitenkin on edelleen tulkinnanvaraista, voidaanko ilmoituksen tekemisellä joissakin tapauksissa kuitenkin katsoa olevan sellainen kiinteä yhteys taloudellisten asioiden hoitoon, että ilmoituksen voi tehdä myös taloudellisia asioita varten määrätty edunvalvoja. Vielä on tulkinnanvaraista se, mikä merkitys kaikille edunvalvojille kuuluvalla yleisellä huolenpito velvollisuudella mahdollisesti on asian arvioinnissa.

Joka tapauksessa edunvalvojan tehtäviin kuuluvien käytännön asioiden asianmukaiseksi hoitamiseksi on tärkeää, että päämiehen väestötiedot ovat ajantasaiset. Ei ole käsitykseni mukaan poikkeuksellista, että taloudellisia asioita varten määrätyt edunvalvojat huolehtivat päämiestensä muuttoon liittyvistä yksityiskohdista. Muuttoilmoituksen tekeminen on kiinteä osa muuttoprosessia ja sen tarkoitus on, että väestötiedot olisivat mahdollisimman ajantasaiset. Tämä on sekä yksittäisen henkilön että laajemmin yleisen edun mukaista. Kaiken kaikkiaan muuttoilmoituksesta huolehtimisen voitaisiin tästä näkökulmasta katsoa kuuluvan hyvin luontevaksi osaksi kaikkien edunvalvojen tehtävää sikäli kuin päämies ei siihen itse kykene ottaen huomioon myös sen, että muuttoilmoituksen voi kotikuntalain mukaan tehdä ulkopuolinenkin. Olisi epätydyttävää, jos edunvalvoja joutuisi muuttoilmoituksen päämiehensä puolesta tehdäkseen ensin hakemaan käräjäoikeudelta kelpoisuutensa laajentamista päämiehen henkilöä koskeviin asioihin.

Ainakin sellaisissa tilanteissa, joissa edunvalvoja on yleisen huolenpitovelvollisuutensa puitteissa ryhtynyt toimenpiteisiin esimerkiksi laitospaikan hankkimiseksi päämiehelleen, muuttoilmoituksen tekemisellä voidaan nähdä olevan kiinteä yhteys edunvalvojan tehtäviin riippumatta siitä, mikä edunvalvojan kelpoisuus on.

Totean myös, että poissuljettua ei mielestäni ole, että edunvalvoja tarvittaessa muissakin kuin edellä mainituissa tilanteissa sopii päämiehensä kanssa siitä, kumpi muuttoilmoituksesta huolehtii.

Vielä totean, että vaikka kotikuntalaissa tarkoitettu viranomaisen toissijaista ilmoitusvelvollisuutta koskeva sääntely on jossain määrin tulkinnanvaraista siinä, onko tuo ilmoitusvelvollisuus omaaloitteinen vai maistraatin pyyntöä edellyttävä, sääntely saattaisi joka tapauksessa puhua sen puolesta, että yleisen edunvalvojan on perusteltua myös omatoimisesti varmistaa päämiehensä muuttoilmoituksen asianmukainen tekeminen niissä tapauksissa, joissa muuttoilmoituksen tekeminen on sovittu jätettävän päämiehen itsensä huolehdittavaksi.

Johtopäätös

Johtopäätökseni totean, että asiaan liittyvä tulkinnanvaraisuus huomioon ottaen minulla ei ole syytä ryhtyä toimenpiteisiin yksittäisen edunvalvojan osalta.

Toisaalta taloudellisia asioita varten määrätyn yleisen edunvalvojan velvoitteita muuttoilmoituksen tekemisessä olisi mielestäni kuitenkin aiheellista pohtia laajemmin yleisen edunvalvonnan yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä huolehtivassa viranomaisessa. Tämän vuoksilähetän tässä yhteydessä enempiin toimenpiteisiin ryhtymättä edellä esittämäni alustavat näkökohdat oikeusministeriön tietoon ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

3.5

Muut väitteet

Muilta osin asiassa ei ilmennyt sellaista, josta minulla olisi aihetta lausua enemmän.

4

YHTEENVETO

Kantelu ei johda enempiin toimenpiteisiin kuin että lähetän jäljennöksen ratkaisustani edellä kohdassa 3.4. mainitussa tarkoituksessa oikeusministeriölle ja pyydän ministeriötä ilmoittamaan minulle mahdollisista toimenpiteistään 30.12.2011 mennessä.

Samalla lähetän päätökseni tiedoksi Vantaan oikeusaputoimiston yleisen edunvalvonnan johtavalle yleiselle edunvalvojalle.